

Kombinatorika és gráfelmélet 2.

9. gyakorlat, 2015. április 7.

Turán-tétel, további extrémális gráfelméleti feladatok

Tetszőleges H gráfra $ex(n, H)$ jelöli az n csúcsú, H -t részgráfként nem tartalmazó gráfok maximális élszámát, $Ex(n, H)$ pedig az n csúcsú, H -t részgráfként nem tartalmazó, $ex(n, H)$ élű gráfok halmazát (izomorfia erejéig).

Legyen $n, r \geq 1$. Az n csúcsú, r osztályú $T(n, r)$ **Turán gráfnak** n csúcsa van, r osztályba osztva a lehető legegyszerűbben: ha $n = ar + b$, $r > b \geq 0$, akkor b osztályban $\lceil n/r \rceil$ csúcs van, $r - b$ osztályban pedig $\lfloor n/r \rfloor$ darab. Bármely két, különböző osztályhoz tartozó csúcs össze van kötve, az azonos osztályban levők nem.

Tetszőleges G gráfra legyen $|E(G)|$ G éleinek a száma.

Turán tétel (1941). $ex(n, K_{r+1}) = |E(T(n, r))|$. Ha pedig G egy n csúcsú gráf ami nem tartalmaz K_{r+1} -et részgráfként és $|E(G)| = |E(T(n, r))|$, akkor G izomorf a $T(n, r)$ Turán gráffal, azaz $Ex(n, K_{r+1}) = T(n, r)$.

Erdős, Kővári, Sós, Turán tétel (1954) Legyen $r \geq s \geq 2$. Egy n csúcsú gráfnak, amely nem tartalmaz $K_{r,s}$ -t részgráfként legfeljebb $c_{r,s} n^{2-1/s}$ éle van, valamilyen $c_{r,s}$ konstansra.

1. Legfeljebb hány éle lehet egy n csúcsú gráfnak, ami legfeljebb egy K_{r+1} -et tartalmaz részgráfként?
2. Bizonyítsuk be, hogy ha egy egyszerű, összefüggő gráfban nincs háromszög, akkor $|E(G)| \leq \alpha(G)\tau(G)$. Mikor áll egyenlőség?
3. Legyenek $v_1, v_2, \dots, v_n$ síkbeli vektorok, $|v_i| \geq 1$. Legalább hány párba lesz $|v_i + v_j| \geq 1$?
4. Adott a síkon n , nem feltétlenül különböző pont. Legfeljebb mennyi lehet az ezek közül kiválasztható egységnyi távolságra levő pontpárok száma?
5. a. Mutassuk meg, hogy sík n különböző pontja és n különböző egyenese között legfeljebb $c \cdot n^{\frac{3}{2}}$ illeszkedés lehet, ahol c alkalmas konstans. (Illeszkedés: egy (pont, egyenes) pár, ahol a pont illeszkedik az egyenesre.)
b. Mutassuk meg, hogy sík n különböző pontja és n különböző köre között legfeljebb $c \cdot n^{\frac{3}{2}}$ illeszkedés lehet, ahol c alkalmas konstans. (Illeszkedés: egy (pont, kör) pár, ahol a pont illeszkedik a körre.)
6. Mutassuk meg, hogy sík n különböző pontja legfeljebb $c \cdot n^{\frac{3}{2}}$ egységtávolságot határozhat meg, ahol c alkalmas konstans.
7. Legfeljebb hány éle lehet egy n csúcsú gráfnak, ha élei kiszínezhetők úgy két színnel, hogy ne keletkezzen egyszínű háromszög?
8. Egy n tagú társaságban eredetileg senki nem ismer senkit. Minimálisan hány bemutatással (egy bemutatás mindig pontosan két ember egymásnak való bemutatását jelenti) érhetjük el, hogy teljesüljenek a következő feltételek: 1. Bármely három ember között van kettő, akik ismerik egymást (tehát be lettek mutatva); 2. Bárki bárkinek (olyannak is, akit nem ismer) küldhet üzenetet úgy, hogy az üzenetet egymást ismerő (tehát egymásnak bemutatott) emberek adják tovább egymásnak, s az végül célba jut.
9. Maximálisan és minimálisan hány éle lehet egy 10 kromatikus számú, 100 csúcsú gráfnak?
10. Legyen adott a térben 40 tetszőleges pont. Bizonyítsuk be, hogy ezek közül kiválasztható éppen egységnyi távolságra levő pontpárok száma legfeljebb 600.
11. Legyen $n = p_1 p_2 \cdots p_k$, ahol minden $p_i > 1$ és p_i prímszám. Hány osztóját választhatjuk ki n -nek úgy, hogy semelyik két kiválasztott osztó se legyen relatív prím?

Házi feladat

1. Legyen H egy négy csúcsú, négy élű gráf, amelyben három él háromszöget alkot. Határozzuk meg $ex(n, H)$ -t minden n -re.